

Питанје трговачке коморе у Шибенику.

Познато је, да су у Далмацији постојале три трговачке коморе: у Задру за сјеверну, у Сплиту за средњу Далмацију, и у Дубровнику за дубровачки териториј и Котор. Познато је даље, да је скоро све из Задра пренесено у Шибеник. Тако да би се могло казати, да је у свему, што се односи на сјеверну Далмацију, Шибеник насљедио Задар.

Тако је морало бити и са трговачко-обртничком комором. Али се је догодило друкчије. Заведено од Pokrajinske Управе у Сплиту, која није знала сачувати своју независност од сплитског, ни мало тријезног и објективног амбијента, Министарство Трговине било је одредило, да се дјелокруг сплитске трговачке коморе прошири и на територију задарске коморе, дакле на сјеверну Далмацију, која је у Шибенику добила своје средиште, административно, судбено и економско. У часу кад се је сјеверна Далмација једна ослободила тугје окупације и кад ради нје нису у овом крају били извршени skupštinski избори, тако да сјеверна Далмација није могла казати у Skupštini своју ријеч ни у питању обласне подјеле ни у другим питањима, за која се узевује njen интерес направљен је изнимно за трговачку комору у Сплиту један правилник, рузан по својој грабежљивој природи рјгав у својим детаљима. Тако је за сву сјеверну Далмацију, која броји далко више житеља но средње, одређено само 12 чланова, док је на средњу опредијелено 34, од којих 22 на сами Сплит.

Трговачко удружење у Шибенику, помогнуто од свих опћина сјеверне Далмације, протествовало је против таквог правилника и подјеле, која је на njemu израђена. Услијед тог протеста Министарство Трговине упутило је Pokrajinsku Управу у Сплиту, да покуша постићи споразум са трговцима и обртницима сјеверне Далмације, али увијек на бази једне трговачке коморе за сјеверну и средњу Далмацију у Сплиту. На то је мјесно кот. Poglavarstvo позвало предсједништво Трговачког Удружења и представнике странака на договор, на коме су сви позвани једнодушно изјавили, да остају при праведном захтеву, да се, док се не донесе закон о трговачким коморама, у чему ће имати учешћа и представници сјеверне Далмације, не dira у постојеће стање и да се из Задра пренесе трговачка комора у Шибеник. Овај ће захтев Трговачко Удружење изложити у преставци који ће потписати све опћине и представници свих странака сјеверне Далмације.

Milo nam је, да можемо објавити, да је г. Pašić признао, да је потпуно оправдано становиште, које брани Трговачко Удружење у Шибенику и да је препоручио сјеверној Далмацији, постојаност у обрани тог захтева, истакнувши, да Шибеник има своју будућност, за коју могу корисно дјеловати трговци и обртници, удружени у трговачко-обртничкој комори у Шибенику.

Бугарски комите.

Како се јавља из Скопља, након што је бугарска влада упутила нашој влади ноту, у којој унапред скida са себе сваку кривицу за даљње догађаје, поцеле су из околине Џустендила прелазити на наш териториј јаке чете бугарских комита. Досада је дошло с njима до неколико sukoba. У брегалиничком округу sukobила се је наша жандармерија с бугарским комитама и уз помоћ наших seljака успјело је похватати неколико комита.

Влада г. Пашића.

Под тим насловом доноси „Самоуправа“ чланака, у којем се међу осталим вели:

„Радикали су у овом питању ко ће добити мандат за изборе, поступили сасвим у складу са парламентарним обичајима, и Круна је, у складу опет са парламентарним редом, поверила досадањем предсједнику владе да врши апел на народ. Одговорност за државне послове и за изборе преузима радикална странка са групама које уђу у владу.

Радикали су преузели ту дужност, да би омогућили и чистину избора, и да би сама изборна парола била што јаснија. Јер, нико неће порећи, па ни сами демократи, да би једна радикално-демократска влада кад би изишла пред народ, престајала нешто недодјељено све док не би г. Давидовић, Вељковић и други или прилици схватању г. Прибићевића, или пак изишли из демократске странке. Погрешно се у јавности говори као да су радикали тражили цепање демократске странке. То они нити су тражили нити им је потребно било тражити. Они су само констатовали да у демократској странци има две групе, и да се са обавде групе, док оне представљају две разне политике, не може водити ова досадања политика извођења Устава“.

Свој чланака „Самоуправа“ завршава: „Радикална странка улази у нову ситуацију са поверењем у народ и његову здраву свест Слободни избори, спроводећи уз личну заштиту од сваког притиска, долазио он ма са које стране, освјежиће наш политички живот дајући му новог полета и нове снаге за задатке који стоје пред уједињеним нашим народом“

Протић о новој влади.

Сва се штампа опширно бави новом владом и о њој говори са свога страначког гледишта. Стојан Протић у свом „Радикалу“ поздравља расцјеп коалиције и поздравља образовање хомогене радикалне владе. Даље вели Протић: Радикали су се тако ријешили најтежег баласта и веза, које је доносио један политички неразвијен и недисциплинован и агресивни ортак и савезник Радикална странка добила је сада могућност, да може на политици наше земље и дефинитивном срађивању наших унутарњих прилика дејствовати корисно и одлучно.

Francuska hoće novaca.

Poincaré је говорећи у парламенту о преговорима у Londonu рекао, да се овај пут може са сигурношћу раћунати на урегљење европских међусавезничких дјугова а да Francuska при tome ништа не изгуби од onoga, што јој Njemačka дугује. Naglasio је потребу контроле над njemačkim finansiјama. Francuska не namjerava poduzimati kakvu vojničku ekspediciju protiv Njemačke ili је kažnjavати. Francuska hoće samo да dobije novaca. Francuska hoće zajednički да radi са saveznicima, али ако би на najveću žalost bila primorана да osamljena nastupa, učiniće i то на zajednički račun. Izmјena misli у Londonu bila је mirna i donijela је uvјerenje, да antanta nije niшта izgubila. Iza debate о londonској konferenciji primljen је dnevni red, који је влада predložila са 512 protiv 76 glasova.

Број poslanika у новој Skupštini.

Do sada је у Skupštini било 419 poslanika, dok се ih unapred бити само 313. Prema pokrajinama број poslanika биће razdijeljen ovako: Srbija 112, Bosna и Hercegovina 48, Hrvatska и Slavonija 66, Slovenija 25, Далмација 16, Vojvodina 34, Crna Gora 7, Beograd 2, Zagreb 2 и Ljubljana 1.

Русија и Kраљевина SHS.

Rimska „Eposa“ prima из Lozane, да у неким круговима talijanske delegacije влада uvјerenje, да се radi око zbliženja Rusije и Kраљевине SHS. Rusija болjшевиčka nije ни у koliko manje slavenska, nego што је bila carska Rusija. Ruski delegat već vodi pregovore preko prof. Ilika те valјda су pregovori već daleko dospјeli pošto је izmeђu Rusije и Bugarske postignut sporazum. Još preostaje Kraljevini SHS, да počne са ovim približavanjem. За ovo približavanje poziva се Rusija на slavenski osjećaj, који ipak ostavlja slobodno pojedinim slavenskim državama, да своје unutарnje prilike urede kako је njima по volјi. Dalje pišući о ovome „Eposa“ вели: Izvanredna је važnost, која bi nastala на Balkanu, kad би се uspostavili prijateljski одношаји izmeђu Beograda и Moskve. Tko би izvukao tanji kraj? То bi bila Italija. Vorovski (ruski delegat у Lozani) јасно otkrива ciljeve njihove politike — sovјetske Rusije — која је у svemu jednaka Rusiji Romanova. За Italiju ima rad Vorovskog и drugu važnost, јер је on prestavnik Rusije у Rimu, gdje се najviše odigravaju političke борbe izmeђu Italije и Kраљевине SHS. G. Vorovski је у Rimu zastupnik не само interesa Rusije nego и Kраљевине SHS.

Америка и Европа.

„Њујорк Хералд“ prima из Вашингтона: „Америчка влада ће наскоро саопштити savezniцима дипломатским путем своју основу, да се већ headмут стане на крај економским нередима у Европи, и да се систематизује проблем репарација. Саопћење америчке основе на неки начин је овисно о држању, које ће попримити француска комора, али је стално, да америч. влада приправља конкретну основу да ријешити најпотребитије европске потешкоће и пада се да ће ову основу сви прихватити. Основа је била на дуго расправљена у кабинетском вијећу.

Потанкости су биле најприје предложене Хардингу од стране министра Хугеса, Мелона и Хоизера Кардинала тачка америчке основе јест емисија једнога зајма од стране америчких банковних синдиката у корист Њемачке у износу од једне миларде и по долара. Зајам ће се гарантовати хипотекама и свим приходима Њемачке, а исто тако и царинама, које су хипотековане Savezницима на темељу Версалског уговора. Има наде, да ће Француска и Белгија уступити своје хипотеке, јер онако не могу ништа добити од Њемачке. Вјеројатно је — закључује Њујорк Хералд — да ће Француска и Италија подићи питање брисања ратног дуга према Сједињеним Државама, али ће ове изјавити, да се то питање има сепаратно ријешити тим више, што Америка не тражи да јој се ти дугови одмах исплате.

— У Хаагу је отворен међународни женски конгрес. На конгресу учествују изасланице из 17 држава.

Novi ministar financija.

Dr. Milan N. Stojadinović, novi ministar financija, poznat je našim privrednim, a naročito našim bankovnim krugovima još iz prvih dana narodnog ujedinjenja. Stojadinović je za vrijeme eksila srpske vlade u teškim rotnim godinama zauzimao važne položaje u ministarstvu financija, ostavio je državnu službu i stupio 1920. godine kao direktor u „Englesku trgovinsku banku“, na kojem ga je položaju zatekao poziv da preuzme portefeulle ministarstva financija.

Dr. Stojadinović prokušani je financijski stručnjak, koji je do sada imao prilike da djeluje i na polju državne financijske administracije i kao upravnik jednog privatnog novčanog zavoda. Pored toga on je zadnjih godina najvećim interesom i razumijevanjem pratio naše opće privredne prilike, a naročito našu deviznu politiku. O tim je pitanjima pisao prigodice članke i rasprave i držao javna predavanja. Tako je prošle godine izašla njegova rasprava „Naše valutne nevolje“, a u posebnoj brošuri izložio je svoje stajalište o rješenoj stanbene krize u Beogradu.

Prije dvije godine dr. Stojadinović izabran je podpredsjednikom beogradske burze i u tom je svojstvu razvio živu djelatnost i predsjedao brojnim konferencama, koje su se u toku zadnjih dviju godina obdržavale na poziv beogradske burze i u njezinim prostorijama i tretirala goruća privredna pitanja.

U svim tim zgodama dr. Stojadinović istakao se je kao pristalica liberalnih načela, koji zazire od svakog sputavanja i nasilnog ograničavanja trgovinske slobode i od svakog vjštačkog uticaja na razvoj privrednih prilika. U svakoj je prilici isticao, kako je pogrešna i rdjava politika, kad se hoće stavljati bilo kakva zapreka slobodnom djelovanju ekonomskih zakona, koji su jači od svakog službenog naredjenja. Ta svoja *„Lobodovna načela dr. Stojadinović često je podvlačio, prosudjujući sva dnevna privredna pitanja s tog širokogrudnog liberalnog gledišta i zastupajući svoje stajalište jakim argumentima i logičnom dosljednošću.“*

Mi se pouzdano nadamo, da će dr. Stojadinović i na svom novom teškom položaju, koji preuzimlje u sudbonosnim danima, ostati vjeran svojim načelima i da će ih kao ministar istom postojanošću, dosljednošću i energijom provoditi, kojom ih ranije propovijedao kao nezavisan i slobodan prosudjivač naše privredne politike. Istina, baština, koju preuzimlje od svog predšasnika, teška je i zamršena. Kroz pune dvije godine dr. Kumanović preuzimao je jedan eksperiment za drugim, jedan nesrećniji od drugoga. A kod svih tih eksperimenata vodila ga je jedna fiksna i skroz neispravna ideja: da se svemu našem valutnom zlu krive banke i spekulacije. Tako su novčani zavodi bili stavljeni u najteži položaj, jer je svako njihovo protivljenje raznim mjerama ministarstva financija izgledalo kao obrana nekog njihovog privilegovanog položaja, od kojeg navodno samo one crpe koristi na štetu općenitosti. Stavljene a priori u tu neugodnu situaciju, banke su i suviše daleko išle u popuštanju naprama ministarstvu financija, koje je bilo gotovo, da krivnju svakog neuspjeha u deviznoj i valutnoj politici (a bilo ih je na žalost dosta), prebaci na novčane zavode. Kod zadnjih pregovora, koji su se u studenom mjesecu vodili u Beogradu između g. Plavšića i predstavnika banaka, dr. Stojadinović upozorio je na tu neugodnu situaciju i u razgovorima između predstavnika banaka istaknuo, kako novčani zavodi nebi smjeli biti suviše popustljivi, jer koliko time otklanjaju odgovornost, toliko opet taj njihov postupak može da škodi samoj stvari. Mi smo uvjereni, da je sa nastupom dr. Stojadinovića prestala ta za privrednike tako neugodna situacija taj period zlonajmijeg podvaljivanja i da je

došlo doba iskrene i lojalne saradnje državne vlasti sa privatnom inicijativom u cilju stabilizovanja i oporavka dinara.

Kao stručnjak modernih načela, sa širokim praktičkim i teoretskim vidokrugom, pristupačan svakom ozbiljnom razlogu dr. Stojadinović može sa sigurnošću računati na potporu svih naših privrednih krugova, a naročito novčanih zavoda u teškom radu oko sredjivanja naših privrednih prilika, a naročito naših valutnih nevolja. Njegovu saopćenje, koje je burzovni komesar na današnjem sastanku stavio članovima i posjetiocima burze do znanja, dokazom je, da namjere i program novoga ministra financija odgovaraju njegovom dosadašnjem radu i našim očekivanjima. („Obzor“).

Madžarske pripreme.

Prema izvještajima iz obaviještenih izvora. u Madžarskoj su narejene sve pripreme, koje imaju izgled mjera za probnu mobilizaciju. Kako se računa, Madžarska može u slučaju avantura, za kakve se sprema, raspolagati sa blizu 400.000 ljudi dobro naoružanih i vojnički izvježbanih. Naročito čitav špijunski kor prolazi kroz naročite kurseve, poslije kojih pojedinci bivaju upućeni bilo u Kraljevinu SHS, bilo u Čehoslovačku. Po svemu izgleda, da bi se Madžarska mogla upustiti u vratolomne avanture u najskorjoj budućnosti.

Narodna vojska u Italiji.

Nacionaalno fašistička stranka održala je u nedjelju u Rimu sjednicu svoga direktorija. Od vlade za nacionaliste bio je ministar Federazoni, a za fašiste generalni tajnik Predsedništva vlade Biankpi. Zaključeno je poduzeti enerγιичke korake proti svim onima koji onetaју svoјом акцијом рад vlade за обнову Италије. Та акција у првом реду, циља на социјалисте, комунисте и републиканце.

У „Гранд Хотелу“ одржана је скупштина врховнога пијећа фашистичке странке под председанством самога Мусолинина. На предлог генерала Де Боно прихваћен је закључак, да се створи чета за народну сигурност (Milicia per la sicurezza nazionale). Сврха јој је, како доноси „Епока“, да се у ту чету сврстају све фашистичке организације и војнички извјежбају, да служе — са својим посебним штатуима — као „пендант“ редовитој војсци. Само што је ова организација слободна да и политички дјелује за једну велику Италију. Њезина акција има поглавито бити концентrirана на талијанским границама, где ће, у редовите војнике, вршити своју службу.

Kratke vijesti.

— Nj. V. Kralj Aleksandar poklonio je Srpskoj Književnoj Zadrugi 20.000 dinara, kao svoju pomoć za izdavanje Zadruginih izdanja.

— Poljska je odlikovala dra. Ninčiča ordenom „Otnovljene Poljske“ prvoga stepena.

— Za kancelara Kraljevih ordena imenovan je general Dragutin Milutinović, dosadašnji inspektor pješadije.

— U ministarstvu vojnom izragjen je pravilnik o naplati taksa za odličja, koji će stupiti na snagu 1. januara 1923. Po ovom pravilniku taksa su povećane sa 80 do 100 posto više nego što su ranije bile.

— Ministarstvo vojno ukinulo je volna izaslanstva u Beču i Varšavi.

— Ministarstvo Pravde sprema ukaz o pomilovanju većeg broja lica osuđenih na smrt.

— U Dublinu su sraaknuta dva ireka republikanca, koji su u republikanskim krugovima uživali veliku popularnost. Republikanci su obećali, da će osvetiti smrt svojih vojga.

— U Japanu je nedavno bio jak zemljotres. U Tokiju se srušilo preko sto tisauc, dok je 18 ljudi poginulo.

Naši dopisi.

Скрадин, 18. децембра.

Обећана је овом мјесту грађанска школа. Била би то једна добит, кад се, на другој страни, не би јављале штете.

Данас Скрадин и села његове општине горе стоје са школама на раније. Ниједна школска аграда није у добром стању. Неколико школа, које су постојале, затворене је, јер нема учитеља. Нису се отвориле школе у њеким селима, која су школу тражила. За њих нема ни аграда, ни учитеља. Једном је, у овом листу, у допису из овог краја, споменуто факат, да у самом Сплиту има 60 учитеља основних школа, више но у читавој сјеверној Далмацији. На острву Вису има их преко 20. Па и у Шибенику данас, учитељ је свако друго лице, које се на улици сретне, а ни у селима, која су на вратима града, пије се још ни покушало отворити школе.

И ове кратке примјетбе доказују, да нема памети у просветној политици, која се у нас спроводи. Школска управа у Далмацији повјерена је људима, који немају способности, ни да схвате велики проблем просвјетивања наших села, а како ли да изведе то дјело, без кога ова аемља не може напредовати. Могли би казати и једну ријеч тежу, па ма дирнули у познату, болесну осјетљивост наших просвјетних чиниоца. Та је ријеч, да они немају љубави за наше село. Нису је имали њихови предшасници, па јој се нису имали гдје ни они научити.

Нек се, пре свега, даде школа селу, а, кад се подмири та прва потреба, могу доћи на ред школе већег степена.

Једнака је жалост са нашим судом. Он за народ и не постоји. Суци долазе и одлазе, а парнице не помаљују главе из гроба, у који су пале, ево већ пуне четири године. Можемо и морамо признати, да један судица не може савладати посао, који се је нагомилао годинама и који су раније свршавали два и три судца. Али би и тај један могао барем нешто да уради. Тако је слабо у Скрадину, а једнако је рђаво и у другим мјестима сјеверне Далмације. Суци подражавају рђавим примјерима својих старијих другова у Шибенику.

Не би имали да кога писати о штети, коју народ има од оваковог стања, у које су суци, немаром, за који није довољно тешка ни једна ријеч осуде, довели правду у овом крају. Они сами то знају и могу да виде, па, кад неће да се врате себи и својој дужности, неће се тргнути ни на ове наше јадиковке.

Вијести.

Београдско певачко друштво на путу.

Познато београдско певачко друштво које је разанело Мокраччеву славу и мотиве народне вокалне музике од Берлина до Цариграда, после нове године ступа поново у јачу акцију. Sprema се да пође на пут кроз Срем, Славонију, Хрватску и Словенију.

Повратак Шуштершића у Словенију.

Др. Иван Шуштершић је играо видну улогу у политици Словенаца и она га је уздигла на највиши положај, да је постао поглавник краљски. Био је клерикал и аустријско-царски човек, под његовом управом били су они жестоки напади против Србије и дражење против Срба „Србе на врбе“. Кад је долазила српска војска у Словенију Шуштершић се склонио а 12. о. м. као покajник с новом оријентацијом повратио се у Љубљану као што добро примећује „Слов. Нар.“ „ако је истина од Савла постаје Павле“.

Градске вијести.

Iz uredništva. Kako smo se naknadno informirali kod više pouzdanih osoba, koje su za vrijeme pučkih misija u Stolnoj Bazilici sv. Jakova prisustvovala svim propovjedima, čč. oo. misionari nijesu nikad ništa uvredljiva govorili o pravoslavnima, pravoslavnoj vjeri, državi za jedničkoj niti bilo čim poticali prisutne na vjersku mržnju i nesnošljivost, a neraspoloženje prema državi. Dok to sa zadovoljstvom i veseljem istini za volju konstatiramo, iskreno žalimo, što smo — krivo informirani — u svojoj gradskoj vijesti „Zmije otrovne“, tiskanoj u br. 17. našeg lista, bez ikakvog temelja onako napali čč. oo. misionare, te tim dali povoda, da javnost o njima stvori krivi i nepravedan sud.

Odlikovanja u srp. pravosl. dalmatinsko-istararokoj eparhiji. Sinod srp. pravosl. Patrijaršije proizveo je za protoprezvitere: Nikolu Popovića, paroha u Peroju u Istriji; Sergija Urakala, paroha u Obrovcu; Simu Kneževića, paroha u Benkovcu i Kostu Krstanovića, paroha u Šibeniku.

Analfabetски течајеви. U našem gradu opstoji već od dulje vremena jedan analfabetски течај. Početkom nove godine namjerava se otvoriti nekoliko течајева za analfabete u svim djelovima grada, a takogjer jedan i za vojnike. U mjesnim tamicama namjerava srpsko-prosvjetno društvo „Prosveta“ da otvori течај za kašnjenike. Lijepo je, da se posvećuje ovoliko pažnje nepismenim u gradu, ali ne bi bilo manje korisno, da se posveti što više pažnje i našim selima, gdje vlada opšta nepismenost i zaostalost u svakom pogledu, jer je slaba nacionalna korist podizati grad, a selo naše držati i ostavljati i dalje u tmini.

„Istra“. Prošlih dana ustanovilo se je potporno i prosvjetno društvo „Istra“ sa sjedištem u Zagrebu. Svrha je tom novom udruženju, da okupi u svoje krilo svu našu braću onkraj granice, koja su rasijana diljem Jugoslavije, a prijetlom su iz krajeva prisajedinjenih Italiji. Predsjednikom „Istre“ jeste Dr. Ivan Zuccon, potpredsjednikom R. Katalinić-Jeretov, tajnikom Marčac Ante, blagajnikom Božo Semelić. Odbornici: Opašić Vjekoslav, Tomašić Rudolf, Zgrablić Josip. Nazorni odbor: Buić Frane, Korlević Marko i Ribarić Milan. Redoviti članovi mogu biti svi Jugoslaveni, koji su prijetlom iz krajeva prisajedinjenih Italiji, a podupirajući svi oni naši državljani, koji su voljni da pomognu ovu potrebnu ustanovu. Prijave članova prima tajnik Marčac Ante, Zagreb, Markov trg. br. 2. Braćo iz cijele Julijske krajine, Zadra i Lastova, gdje god Vas ima upisuje se u „Istru“.

Redarstvene vijesti. Općinsko redarstveno povjereništvo prijavilo je i uređovalo od 16. do 30. novembra ov. g. u sljedećim slučajevima: radi prekršaja o kolnom prometu 10, radi prekršaja o smetanju prometa 5, radi prekršaja javne čudorednosti 5, radi prekršaja zakona o suzbijanju skupocē 8, nadjeni i izgubljeni predmeti 1, radi klatarenja udomovljene 3 osobe, radi prekršaja o zapremanju ulice 7, radi prekršaja javnog zdravlja 15, radi skitanja zaprečno 1, radi građevnog prekršaja 2, radi prosjačenja 3, radi prodaje vodnog mlijeka 4, radi venerične bolesti otpremljeno u bolnicu 3 osobe.

U fond Filharmoničkog Društva prigodom crkvenog koncerta dopriniješe: Presvjetli Biskup Dr. Mileta din. 100. Preč. kanonik Mirić Din. 20. Dr. Filip Marušić din. 100. Darovateljima najljepše zahvaljuje. — Uprava.

Naša se je jedna dječja kapa od grad. odijela i jedan kišobran. Ko je te predmete izgubio nek se prijavi opć. redar. povjereništvo soba br. 3.

„Mandulata“ prodaja samo na veliko. Cijena po 1 kg. 55. dinara. Obratiti se na Simu Čeko, trgovca.

Brzobjavne i telefonske vijesti

(Posebni izvještaji „Dalmatinskog Radikala“).

Припреме за изборе.

БЕОГРАД, 21. Јучер од 11 до 1 сат и по послје подне одржана је сједница главног одбора радикалне странке. На дневном реду био је избор агитационог одбора и утврђење начина, како ће се избори и агитација извршити. Како је ово једно од најважнијих питања за будућност Радикалне Странке, то се је о њем много расправљало, а одбор се сагласио у свему што се тиче избора и агитације. Главни одбор засједаће сваки дан. Изабран је агитациони одбор, у који су ушли за Војводину: др. Гргин, др. Продановић, Радонић, Жарко Стојадиновић, Михаило Јањић и Костић. Списак чланова за остале покрајине још није познат. На сједници је било говора и о прогласу на народ Радикалне Странке.

Спровођање владин програма.

БЕОГРАД, 21. Прије сједнице министарског савјета одржана је конференција одбора министара за спровођање владин програма. Овај пут била је ријеч о измјени личности, које заузимају видна и водећа мјеста у држави. Највише се одбор забавио оставком намјесника за Хрватску, Јурја Деметровића. Прихваћено је мишљење, да се његова оставка уважи, те да послове даље води најстарији бански савјетник Кавалиер. На суtraшњој сједници говориће се и о другим намјесницима. Иза тога се ријешавало о окружним начелницима, начелницима министарстава, државним подсекретарима итд. Сва та мјеста заузеле радикали.

Распуст Народне Скупштине.

БЕОГРАД, 21. У политичким круговима загладало је мртвило. Сви очекују распуст Народне Скупштине. Већи дио народних посланика отсутан је, док чланова Спакхине групе и земљорадника нема у Београду уопште. Данас поподне у 4 сата састаје се Народна Скупштина, која има да се распусте.

Ситнација у земљи.

БЕОГРАД, 21. Јучерашњу пленарну сједницу министарског савјета присуствовале су сви министри. На сједници се расправљало о положају у земљи. Министар унутрашњих дјела поднио је опишан реферат, те је нагласио, да је у цијелој земљи добро примљена вијест, да су радикали преузели власт у своје руке. Народ с поуздањем гледа у нову владу и очекује од ње побољшање у многим стварима.

Маџари и избори.

БЕОГРАД, 21. Како се сањаје, у влади влада расположење за то, да се Маџарима не да право гласа на будућим изборима за Народну Скупштину због тога, што то нису дозволили ни у Маџарској нашим сународњацима. Осим тога ми смо дозволили још двогодишњи рок Маџарима да оптирају, док су Маџари ставили пет година, што значи да је оправдана мјера наше владе. Ово врло важно питање расправљаше се на једној од идућих сједница министарског савјета.

Сукوبي у Загребу.

ЗАГРЕБ, 21. Синоћ је поновно дошло до sukoba између националистичке омладине и blokaša. Полиција се умiješала одмах у туцјаву, те јој је брзо учинила крај, очистиши све lokale и kavane.

Dar čehoslovačkih studenata.

PRAG, 21. Čehoslovački studenti na slavenskom kongresu u Pragu, predali su poljskim delegatima plakat predsjednika Tome Masaryka i pjesnika Zvezdoslava, a delegatima SHS plakat Masaryka i generala Stefanina.

Političko opredjeljenje dra Beneša.

PRAG, 21. U političkim se krugovima drži da će dr. Beneš pristupiti jednoj većoj političkoj partiji. Vjerojatno je da će se približiti narodnim demokratima.

Novi predsjednik u Poljskoj.

VARŠAVA, 21. Jučer se sastao parlament da izabere novog predsjednika republike. Izabran je kandidat ljevičara Wotjehowski, koji je od 519 glasova dobio 298. Sinoć u 7 sati održana je sjednica parlamenta, na kojoj je novi predsjednik položio zakletvu. Wotjehowski je prije bio ministar unutrašnjih djela, a pripadao je klerikalnoj stranci. O životu novog predsjednika donose listovi zanimive potankosti. On je 1891. god. povodom jedne patriotske manifestacije bio uapšen i izgnan, te je otišao u Pariz, gdje je živio kao slugar. Na zahtjev carske ruske vlade, francuska vlada potjerala ga je iz Pariza, te se je sklonio u London. Nekoliko godina kasnije povratio se u Varšavu. a istom 1906 g. bio mu je službeno dozvoljen povratak u Varšavu.

Proces atentatoru u Varšavi.

VARŠAVA, 21. Rasprava protiv atentatora na predsjednika republike Narutowica biće 29. decembra o. g. Atentator Miemiadomski neće biti stavljen pod prijetki sud, već pod porotni. U cijelom gradu vlada mir.

Fašisti opet pale.

RIM, 21. U gornjoj Italiji ponovo su izbili sukobi između fašista i socijalista. Osim radničkog doma fašisti su zapalili u Torinu i zgradu kluba 1. maja kao i više drugih radničkih zgrada. Izgleda, da bi uskoro imalo doći do novijih takvih nereda u Italiji i do uličnih borbi između fašista i socijalista, jer fašisti hoće na svaki način da posve unište socijaliste i da ih učine bezopasnim.

Clemenceau u Parizu.

PARIZ, 21. Jučer se je ovamo povratio sa svoga puta u Ameriku Clemenceau.

Pitanje moreuza.

LOUSANNE, 21. Sa napeštošću očekivana sjednica za moreuze nije još razbistriła pitanje kako će izgledati statut za Dardanele. Zna se samo to, da je pobjedilo stanovište i princip saveznika. Turci su na jučerašnjoj sjednici, koja je trajala do 6 sati na večer, dali dosta koncepcija. Ismet paša je tražio, da se briše riječ „iz učtivosti“ i rečenici „da se svaki brod koji prolazi morskim tjesnacima ima prije prolaza iz učtivosti prijaviti turskim vlastima“. Na to su saveznici pristali. Na koncu je Lord Curzon izrazio svoje zadovoljstvo, da su Turci sa razumjevanjem popustili.

Burze.

ZÜRICH, 21. Devize: Zagreb 145.
ZAGREB, 21. Valute: dolar 90, 95; talijanska lira 450, 465.

Београдски ајам у Енглеској. У београдској општини се воде преговори, да се узамји 700.000 фунти стерлинга у злату. Зајам би био по 7 по сто уз амортизацију од 40 година, а да се употреби за исплату старих дугова.

Велике катастрофе идуће године! На седници једног научног друштва у Паризу, одржао је предавање одлични француски научник Абе Моро. Тврдио је да ће у идућој години бити страховитих земљотреса и доводи то све у везу са земљотресима у Чилеу, што треба да значи почетак оних до године Сва ова прорицања научника Абе темеље на његовим геодолшким испитивањима.

Чок и Манојловић

фабрика црквених воштаних свећа
Шибеник (Далмација).

Израђује црквене воштане свеће сваке величине. - Специјална израда свећа са натписима:

„Ко Крсно Име слави оном и помаже!“ и „Мир Божји, Христос се роди!“

ТЕХНИЧКИ УРЕД OSCAR KRAUS

VIA S. NICOLÒ N.о 4. - TRIESTE

opskrbljuje kroz najkraće vrijeme :

motore na naftu i benzin, motore DIESEL, električne motore i dinama, motore za brodove i jedrenjače, kompletni namještaj za tvornice tjestenine, mline, sprave za tištenje maslina, za mehaničke i drvodjelske radione i sve ostale vrste mašinerije s tehn. namještajem.

Cijene u dinarima. Informacije i proračuni besplatno.

22

MLADEN CRVAK

krojač

ŠIBENIK

(Obala)

Veliki izbor
Engleskih
i Českih
stofova

Cene umerene.

JOSIP JADRONJA ŠIBENIK

Agencija ovlaštena od Ministarstva za Socijalnu Politiku. - Otpremanje putnika u Ameriku sa najbržim parobrodima svijeta.

— ODLAZAK IZ ŠIBENIKA SVAKIH 8 DANA —

PREVOZNA CIJENA:

za Buenos Aires Talijanskih lira 900—

za New-York Dolara 105—

Za sve daljnje upute kao i za vozne karte obratite se

Agenciji Jadronja - Šibenik.

Jesam li poslao pretplatu?**KNJIŽEVNI OGLAS.**

Izšlo je drugo izdanje

OSVETA I POBJEDA

Narodne pjesme o vojevanju srpskom 1914—1918 god. spjevao: Danilo Petranović. Sadržaj je pjesme: Švapski zulum. — Pogibija Srbije. — Zavjet saveznika. — Poruka Pašićeva. — Osveta—Pobjeda. — Slava.

Cijeli je spjev sadržinom vrlo zanimljiv, protkan toplim osjećajima, gdje su za prvi put u našim krajevima ispjevana junačka djela srpske vojske i njenog glavnog zapovjednika, današnjeg Kralja Aleksandra. Prikazan je i opjevan probaj na solunskom frontu i krvavi bojevi koji su se tada vodili.

CIJENA 3 DINARA.

Nahvalja se kod nakladnika: Ante Škarice ili kod pisatelja Danila Petranovića, obojica u Klnu. — Knjižari i oni koji naruču za prodaju dobivaju znatan popust.

2—30

Помажите „Просвјету“!

BANCA DALMATA DI SCONTO D. D.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

Prima uloške na knjižice i na tekući račun. - Eskomptira mjese. - Obavlja sve burzovne naloge te isplate na sva tuzemna mjesta. - Izdaje čekove i kreditna pisma. - Financira trgovačka, obrtna i industrijalna poduzeća. - Obavlja sve štedioničke i bankovne poslove najkulantnije.

Brzojavni naslov: DALMASCONTO.

21

Алекса Баљковић - Скрадин - ПОДРУЖНИЦА ЋЕВРСКЕ ВЕЛИКОПРОДАЈА СОЛИ

Трговина сваковрсном робом у јестиву, грађевним предметима, кожама, рукотворинама, житији, гвожђарији, стаклу, порцулану, ситнарији. - Папирница. - Све на мало и велико.

Позор путници!

Гостиона у Ћеврската са пруним и хладним јелом као и спака згода са великим обором. - Шталама за коње, карове, кочије, ауте. - Кревети за путнике. - У свако доба отворено са брзом послугом уз најнижу цијену. — Препоручујем се п. п. путницима и пријатељима за што бољи посјет.

17

НОВА ШТАМПАРИЈА-ШИБЕНИК

Штампарија је снабђевена свим модерним ћирилским и латинским писменима, те врским стројевима на електрични погон. — Прима на израду све званичне, трговачке и парохијалне тисканице, те остале радње спадајуће у графичку струку. - Складиште свих тисканица за српске православне цркве и парохијска звања.

РАДЊЕ СЕ ИЗВРШУЈУ БРВО И ТОЧНО.